

Vagn Greve & Karin Cornils:

Studien zum dänischen Strafrecht – Studies in Danish Criminal Law
DJØF Publishing 2011

Två stora namn i nordisk straffrätt, Karin Cornils och Vagn Greve, har publicerat boken *Studien zum dänischen Strafrecht – Studies in Danish Criminal Law*, som innehåller fem uppsatser. Uppsatserna eller landsrapporterna är skrivna för Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht rättsjämförande projekt men publiceras även i den här boken.

Boken inleds med en rätt omfattande engelskspråkig artikel eller rapport *The Criminal Justice System in Denmark* av Vagn Greve (s. 15-65). I artikeln redogörs, delvis rätt detaljerat, för polisens, åklagarväsendets och domstolarnas administration, organisation och befogenheter samt för försvaret. Dessutom behandlas olika former av samarbete de olika aktörerna emellan. I artikeln presenteras en rad principer och lösningar i dansk straffprocess. Europeiska inslag beaktas och utvärderas. Presentationen är mycket utförlig och läsaren får en fyllig och mångsidig bild av ämnet.

För nästa avsnitt *Strafrechtliche Zusammenarbeit zwischen den nordischen Ländern* (s. 67-116) står Karin Cornils tillsammans med Greve. Det är allmänt bekant att de nordiska länderna hyser en sådan respekt för och tilltro till varandra att ett mångsidigt rättsligt samarbete i olika former och på många nivåer har kunnat framgångsrikt bedrivas sedan länge. Motsvarande tilltro är inte helt på samma nivå mellan EU:s medlemsstater. Det nordiska samarbetet har under årens lopp utvecklats till en väldigt mångsidig samarbetsstruktur. Den baserar sig delvis på avtal och andra formella verktyg och forum men konstrueras också genom olika mer informella relationer och förbindelser mellan de olika aktörerna. Ett exempel på praxis som är ägnad att främja den nordiska rättsgemenskapen är att det vid lagberedningen hör till vardagen att särskilt beakta rättsläget i de övriga nordiska länderna. Bland nyare samarbetsformer angående forskning nämns även de sedan 1997 årligen ordnade doktorandseminarierna. I dagens läge konkurrerar det nordiska samarbetet i viss mån med samarbetet inom EU. Artikeln är väldigt lärorik och inspirerande läsning. Vid sidan av den generella analysen av olika samarbetsstrukturer går man något mer ingående in på den nordiska arresteringsordern.

Karin Cornils har skrivit det nästa avsnittet med rubrik *Freiheitsentziehende Maßnahmen gegen gefährliche, strafrechtlich verantwortliche (Rückfall-)Täter in Dänemark* (s. 117-143). Återfall beaktas på många vis i det straffrättsliga syste-

met. Som en speciell påföljd för synnerligen farliga brottslingar känner den danska straffeloven förvaring (straffelov 70 § mm). Det är fråga om en tidsobestämd påföljd av säkringsåtgärdskaraktär i stället för fängelsestraff. Domstolen dömer ut förvaring vid domen, och det kan vara fråga om en vid gärningstidpunkten tillräknelig eller otillräknelig gärningsperson. I den tankeväckande artikeln behandlas också sådana frågor om lagstiftningens tillämplighet i tiden som särskilt påföljden förvaring ger upphov till.

I det nästa bidraget belyser Greve den danska medverkanderegleringen och -läran. Artikeln *Participation in Crime: Criminal Liability of Leaders of Criminal Groups and Networks in Denmark* (s. 145-193) är rätt omfattande, och den ger en utförlig bild av det dogmatiska ämnet med många dimensioner. Avslutningsvis behandlas och besvaras ansvarsfrågor på basis av två modellfall (Gang boss case-scenario och Network case-scenario), i vilka medverkande i olika roller och egenskaper bidrar till brottslig verksamhet. Utgångspunkten i dansk straffrätt är *Einheitstäter*-modellen, och den centrala bestämmelsen återfinns i strl 23 §. Vissa regler om straffbestämning i kapitel 10 beaktar medverkandesituationer. En speciell egenskap hos det danska straffrättsliga systemet som har praktisk betydelse även vid medverkandesituationer är det väldigt långtgående försöksbegreppet i strl 21 §.

Den sista artikeln heter *Die Strafbarkeit des Inzests in Dänemark* (s. 195-220) och är författad av Greve. Greve tar oss på ett intressant och lärorikt sätt genom historien av den straffrättsliga behandlingen av »blodskam«, sedermera kallat incest, i Danmark. Framställningen börjar med den Danske Lov av 1683. Incestförbudet har i olika tider motiverats med olika skäl såsom teologiska, biologiska och moraliska argument. I dagens straffelov kriminaliseras incest i 210 §, och dessutom straffbeläggs samlag med adoptivbarn, styvbarn och fosterbarn under 18 år i strl 223 §. I artikeln belyses även rättsutvecklingen angående relaterade frågor såsom vad som utgjort hinder för äktenskap i olika skeden. Den moderna straffrättens utgångspunkt är att skydda den sexuella självbestämmanderätten. Varken biologiska eller andra skäl talar för en incestkriminalisering när det är fråga om vuxna. Om strl 210 § upphävs, är det enligt artikeln skäl att ändra strl 223 § på så vis att den också omfattar biologiska barn under 18 år.

Artiklarna är alltså skrivna för rättsjämförande forskningsprojekt, och de utgör tillsammans ingen särskilt enhetlig tematisk helhet, men detta torde inte heller ha varit avsikten. Bortsett från den första artikeln som har en mer allmän frågeställning belyser artiklarna framför allt viktiga specialteman. Deras funktion är att analytiskt och tillförlitligt förmedla information om rättsläget och dess utveckling. Detta gör de på en hög nivå. Den som vill få mer upplysningar om olika frå-

Bogannmeldelser

gor kan orientera sig efter litteraturhänvisningarna. Boken kan rekommenderas varmt för var och en som har intresse för artiklarnas tematik eller dansk straffrätt mera generellt.

Af Jussi Matikkala

Lagstiftningsråd, Helsingfors